

Міністерство освіти і науки України
Мукачівського державного університету
Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України
Сопотська Вища Школа (Польща)
Державна вища техніко-економічна школа ім. Броніслава Маркевича в Ярославі (Польща)
Вища школа економіки і менеджменту в
публічному адмініструванні у Братиславі (Словаччина)
Хмельницький національний університет
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Черкаський державний технічний університет
Львівський торговельно-економічний університет
Уманський національний університет садівництва
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
ВПГО «Спілки аудиторів України»
Аудиторська компанія ТОВ «Варіанта»

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ В
УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

**МАТЕРІАЛИ XII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ - КОНФЕРЕНЦІЇ**

**24 жовтня 2024 року
Мукачево**

УДК 657:658
A43

Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю: Матеріали XII Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції, 24 жовтня 2024 р., м. Мукачево. – 394 с.

У збірнику подано матеріали досліджень, виголошених на XII Міжнародній науково-практичної інтернет – інтернет конференції «Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю», що була проведена кафедрою обліку і оподаткування та маркетингу Мукачівського державного університету у жовтні 2024 року. У публікаціях розглядаються методологічні, методичні та практичні засади обліку, аналізу та аудиту в контексті розвитку економічної науки та практики. Окреслено коло проблем і запропоновані пропозиції щодо покращення змісту і якості обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю будуть цікавими і корисними для науковців і практиків усіх галузей економіки.

Для науковців, аспірантів, здобувачів вищої освіти і всіх, хто цікавиться актуальними проблемами і перспективами розвитку обліку, оподаткування, контролю, аналізу, аудиту, фінансами, маркетингом, економічним розвитком регіогу та професійною освітою як інструментом соціально-економічним розвитком регіону.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету (протокол № 8 від 28 жовтня 2024 р.)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Вченою радою Мукачівського державного університету (протокол № 5 від 30 жовтня 2024 р.)

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ	
Тиж Д.В.	121
СУТНІСТЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЯК КЛЮЧОВИЙ АСПЕКТ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ	
Уманська В.Г., Саранюк С.С.	123
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ	
Хома С.В., Максименко Д.В.	125
ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ	
Цебень Р.Л.	127
ПІДХОДИ ДО МЕТОДОЛОГІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	
Циріль Т.В., Банашкевич Т.П., Мисюк Х.В.	129
ПЕРЕВІРКА РОЗРАХУНКІВ, ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	
Цюпа В.О., Ченаш В.С.	131
МОДЕЛЮВАННЯ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА	
Швайка Р., Ліба Н.С.	133
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Швардак О.С., Головачко В.М.	134
КОНТРОЛЬ РЕЗЕРВІВ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	
Шепа К.В., Когутич М.І., Головачко В.М.	136
РОЛЬ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ТА ЙОГО НАПРЯМКІВ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ	
Шепіда М.Б., Максименко Д.В.	138
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ БІЗНЕСУ ЗА ДАНИМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ	
Шершун Я.І., Максименко Д.В.	139
МЕТОДИ ТА ПРИНЦИПИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ	
Шкроміда В. В., Домків Б.В.	141
РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСУ	
Шкроміда Н.Я., Мотрюк Т.І.	143
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ	
Щур А., Ліба Н.С.	146
ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОБЛІКУ	
Ярошук В.О.	148
ОБЛІК КРИПТОВАЛЮТ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ	

Щур А.,
здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
Ліба Н.С.,
д-р екон. наук, , професор, професор кафедри
обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОБЛІКУ

У сучасних умовах глобальної конкуренції та стрімкого розвитку технологій інтелектуальний капітал стає одним із ключових факторів, що визначає конкурентоспроможність підприємства. Інтелектуальний капітал включає знання, навички, досвід співробітників, інноваційні рішення, патенти, торгові марки та інші нематеріальні активи, які створюють додаткову вартість для підприємства.

На думку багатьох дослідників, інтелектуальний капітал – це інтелектуальний потенціал, що активно використовується суб'єктами господарювання в процесі економічного розвитку з метою одержання доходу.

У сучасних економічних умовах управління інтелектуальним капіталом, інтелектуалізацією є невід'ємною частиною процесу управління інноваціями та вирішує питання планування й упровадження інноваційних стратегій щодо сталого розвитку підприємства. Розробка інноваційних стратегій розвитку в умовах інтелектуалізації базується на оцінці інтелектуального капіталу. Інтелектуальний капітал в умовах цифровізації економіки призначений забезпечувати підвищення рівня інтелектуалізації підприємства, причому його можна умовно розділити на базові знання, необхідні для нормального функціонування і підтримки рівня інтелектуалізації, що забезпечують формування унікальних конкурентних переваг.

В. Іноземцев визначає інтелектуальний капітал як: людський капітал, втілений у працівниках підприємства у вигляді їхнього досвіду, знань, навичок, здібностей до нововведень, а також до загальної культури підприємства; структурний капітал, що включає патенти, ліцензії, торговельні марки, організаційну структуру, бази даних, електронні мережі.

С. Едвінсон використовує аналогічний підхід і підкреслює, що інтелектуальний капітал – це не тільки сила людського розуму, але і бренд, товарні знаки та активи, які з часом трансформуються в щось більш цінне.

О. Ніколайчук при оцінюванні інтелектуального капіталу пропонує враховувати нелінійний характер взаємодії окремих елементів. Тому можна оцінювати лише інтегральну ефективність всіх вкладень в інтелектуальний капітал. У дослідженнях Ротаня відзначається, що особливістю інтелектуального капіталу є те, що він з часом не втрачає свої цінності, а навіть нарощує її, у той час як обладнання та технології починають знецінюватися з моменту їх придбання.

Дослідники та практики притримуються думки, що на рівні підприємства інтелектуальний капітал є сумою трьох складових:

1. Людський капітал – сукупність знань, навичок, творчих здібностей, а також спроможність власників та наукомістких працівників відповідати вимогам і задачам підприємства.

2. Структурний капітал – програмні засоби ЕОМ, програмне забезпечення, бази даних, організаційна структура, патенти, товарні знаки, організаційні механізми, які забезпечують продуктивність працюючих та функціонування підприємства. Відповідно до структурного капіталу також можна віднести й бізнес-процеси, які відбуваються на рівні організації і теж є вагомою частиною інтелектуального капіталу підприємства загалом.

3. Споживчий капітал – майбутні споживачі продукції підприємства, її спроможність задовольнити їх запити.

Отже, можна зробити висновок, що термін інтелектуальний капітал загалом можна віднести до всіх нематеріальних ресурсів, що визначають цінність та конкурентоспроможність організації (підприємства).

Інтелектуальний капітал, з точки зору людських ресурсів тяжко перевести у фінансовий еквівалент, тоді як для всіх інших активів організації існують стандартні критерії для визначення вартості. Тому цю економічну категорію було б правильним віднести до нефінансових активів [2].

Досліджуючи категорію «інтелектуальний капітал» в обліку, науковці ототожнюють її з категорією «нематеріальні активи». На думку О. Кендюхової, «інтелектуальний капітал – це нематеріальні активи в широкому розумінні, оскільки частина інтелектуального капіталу не знаходить свого відображення в бухгалтерському обліку.

Із цього приводу Б. Лева зазначає, що терміни «нематеріальні активи», «запаси знань» та «інтелектуальний капітал» є взаємозамінними через те, що всі вони «широко вживаються: нематеріальні активи в літературі з бухгалтерського обліку, запас знань – економістами, інтелектуальний капітал – у менеджменті та юридичній літературі; а загалом усі вони зводяться до одного: до невтленого матеріального забезпечення майбутніх вигід».

Отже, інтелектуальний капітал в обліку – це продукт інтелектуальної праці, що є нематеріальним активом, якій здатен приносити дохід підприємства [1].

Список використаних джерел:

1. Годнюк І.В., Гуменюк І.Л., Гераймович В.Л. Економічна сутність та проблеми обліку інтелектуального капіталу як фактору інноваційного розвитку економіки. Економіка і суспільство. 2017. С.1334-1338

2. Найчук-Хрущ, М., & Конахович, В. (2024). Інноваційні підходи до формування бізнес-процесів як структурного елементу інтелектуального капіталу підприємства. Економіка та суспільство, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-16>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>